Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường (scan từ microfilm của Đại Học Cornell)

SỐ THỨ 1387 — NGÀY THỨ BẢY 17 MARS 1923 — NGÀY MÔNG 1 THÁNG HAI ANNAM NĂM QUÍ-HỢI — NĂM THỨ 15

DIRECTEUR — PROPRIETAIRE
NGUYỄN-VĂN-CỦA

TÉLÉPHONE: 203
Adresse télégraphique:
LUCTINH — HAIDUC

GIÁ BÁN
nơi gửi — mua ngoài
một năm ... 12$00 ... 15$00
sáu tháng ... 6$50 ... 8$00
ba tháng ... 3$50 ... 4$50

BÁN LẺ MỖI SỐ ... 0$03
mua báo thì kể từ ngày mồng một và ngày 15 mỗi tháng và phải trả tiền trước.

Lục Tỉnh Tân Văn

(LỤC-TỈNH TÂN-VĂN & NAM-TRUNG NHỰT-BÁO RÉUNIS).

閩新省六！報日中南

JOURNAL QUOTIDIEN

NHỰT BÁO xuất bản mỗi ngày, trừ ngày lễ và chúa nhựt

POUR LES ANNONCES
S'ADRESSER:
A Saigon: aux Bureaux du Journal rue Catinat, 158-160-162 (1er étage)
A Hanoi: aux Bureaux du Trung-bắc Tân-Văn.
A Paris: chez M. H. Reynaud & Cie 5, rue Troudaine

On traite à forfait pour les contrats de longue durée. Les prix sont payables d'avance.

Tous chèques ou mandats qui sont faits tirés à ordre de M. NGUYỄN-VĂN-CỦA, Tổng-lý Lục-tỉnh Tân-Văn, sẽ bị đề đồng bảo thì sẽ do M. LÊ-HOÀNG-MƯU, chủ bút

Á-PHIỆN

(Tiếp theo)

Thứ passewa màu nó đậm hơi đen tương tự như nước trà-phe.

Chừng nào thứ nước ấy chảy ra thiệt hết rồi thì bọ mới trút qua chậu khác. Việc làm đó phải cho kỹ càng lắm. á-phiện sau nầy nếu mà tốt xấu thì cũng bởi nước đó mà ra, là vì nếu cân passewa lại thì cái màu nó sẽ đổi mà mình đặt nó cũng thành lỏng lỏng, mùi thơm cũng ít thơm, làm cho mất giá.

Khi nào thấy nước passewa hết rồi thì người ta đem mấy cái chậu để chỗ thoáng khoát và mát mẻ, rồi lấy lần người ta lấy nó một hồi. Chừng ấy á-phiện nó đông đầy lại và khi nó đặt mà có hơi sền-sệt thì người ta mới gỡ ra chỗ địa-phận ở đó rồi ở đó mới gởi ra cửa hàng (Factoreries) vì là á-phiện là hoa-chi của nhà-nước, nên phải đem ra đó.

Còn nói về trái thì khi nào lấy mủ hết rồi người ta đem trái ra phơi rồi đập bể ra rồng lấy cái hột. Họ mới lượm hột ra, một phần thì để mùa sau đeo lại, còn một phần thì để cho thú vật ăn.

Còn là (trash) thì người ta phơi khô rồi cũng gởi ngay lên cửa hàng. đặng trộn với cành hầu làm hành thầu, (người Annam mình kêu là trái thầu).

Cách nấu á-phiện
của người nấu riêng ở nhà

Trong khi tôi cất nghĩa cái cách của Nhà-nước nấu á-phiện bằng máy rồi, thì tôi cũng phải nói cái cách người nhà nấu lấy mà ăn hút cho mình hay.

Hễ lấy nước passewa về rồi thì lọc ở, đổ nước vô mà nấu. Một lát nước sôi thì bọ lấy cái cây mà khuấy thầu ra. Đến chừng sôi hợt lớn, bọ đổ ra mà lượt rồi bỏ vô nấu lại nữa, rồi cũng lượt nữa, là n như thế ba lần. Xong rồi bọ mới lấy nước mà lượt sạch đó để vô nồi đậy nắp lại. chừa bỏ một chút, mà nấu nữa, nấu cho đến chừng nào nó thành ra như thuốc á-phiện mà mình thường thấy đó mới thôi.

Trong một kí-lô thầu bọ nấu ra nấu được 550, 600 cà-ram thuốc. Còn người lại bỏ nhựa nhứt (dross) vô đó mà nấu. Thế thì cũng như người mình hay nấu nhựa nhứt vậy đây chớ không khác.

Của Nhà-nước nấu

Cách của Nhà-nước nấu kỹ-lưỡng hơn. Trước khi nói việc nấu tôi xin nói cách bọ lựa chọn thầu mà nấu.

Bắt đầu tháng 16 tháng Avril hay là Mai, các nhà trồng thầu chở thầu đến chỗ địa-phận (District) thì ở đó sẵn có những người chức việc của Nhà-nước ăng-lê gọi là Sub-depuies-agent đứt sẵn để mà kiểm soát.

Nghĩa là mấy người ấy để mà xét coi hợn trồng thầu có đam bán thầu gì, thầu xấu cho mình không, là vì nhiều khi trong đó đầy những passewa cũng là họ pha nước đặng làm cho nặng cân. Mà bề làm vậy thì cái màu nó trong làm nó lợi có hơi lỏng.

Nên mấy người chức việc ấy phải kiểm-soát, bọ có mới thứ thuốc riêng của họ để thử. Cách thử nầy cũng như cách mấy người khách kiểm-soát tiệm cầm đồ thử vàng vậy.

Hễ khi nào xét rồi thì đam thầu lại cân trước mặt hai đàng, rồi đó mới đam đi trong khạp lại có đề nhãn, chừng ấy mới gởi qua địa phận chỗ cửa hàng chánh (district de la factorerie centrale.

Còn thứ thầu nào xấu, nghĩa là trong đầy có pha trộn thì phải bị thâu nhập về Nhà-nước. Mấy thứ đó đam đi trong khạp riêng còn mấy người gian thương đó thì bị phạt vạ.

Gởi đến địa-phận chỗ cửa hàng chánh thì có một ông quan giám-pết (parkaya) kiểm-soát lại nữa đặng coi có phải thầu tốt hay không Cách của ông giám-xét xét như vầy: thỏ tay vô trong khạp mộc ra một mớ đặng nhỏi nhỏi nhỏi trên tay được coi cái màu và hưởi cái mùi nó. Đoan dâu đó xong rồi mới gỏi qua rằng. ai là m sao chỉ nói không cho được, mà cũng không ai thêm mắm đặm muối nói quá lẻ như ở phong-thần vậy được.

Muốn trau nguyên cái bổn-tánh con người ta ra sao hễ hại nhau, thì ta cũng nên cứ hai lẽ-thường của người xưa, một đàng « tánh bổn-thiện » một đàng « tánh bổn-ác » mà bàn, tưởng là thích-hiệp hơn cầm một ý-kiến cứng nhắc. Phải vậy chăng?

Thôi, tưởng ai cũng đã rõ cả rồi.

Mà luận-giả coi cái gì-kiến càng hẹp khôn nấu, khôi phải lập lại hai lẽ thuyết nhằm đối nhau từ xưa mà sau nầy người ta đã công-luận ra lắm rồi. Nhưng tôi muốn nói đây là tôi cũng thể cái chánh-lý của tư-tưởng phần chung mà nói, miễn không trái với lẽ-thường của phần đông thì thôi, đâu có chỗ nào khiếm lý còn nhờ chư-quân-tử chỉ-chánh lại dùm.

Cái câu « bởi sao muốn loài chỉnh loài người là hay sát hại nhau ? » thì câu nầy chưa để trả lời theo các câu hỏi khác được,

Ông năm nay làm ăn có phát tài ?

— Phát tài.

Ông cũng mạnh khỏe ?

— Vợ tôi mới sanh đứa bé trai nữa.

Không phải đem câu hỏi trả-a đứa bài đây, mà dâng cách trả lời như câu hỏi dưới nầy được. Lấy lý sâu xa mà luận, tôi phải xét sở-a có tư-tưởng trong trí hết, hoặc có lượm lặt lộ nào hay, điều nào phải mà rập lại với cái khuông ước-đề không sai lạc lắm đó là mọ.

Vậy thì bây giờ tôi xin nói lâm vậy ; mà tôi cũng không có cái tang chứng rằng nước nào cướp nước nào, đất nào sát hại đất nào mà tránh cả, tôi chỉ lấy lẽ-thường phải quấy, nên hư của cờ Trời mà nói, nghĩa là loài người đã thọ mang với trời, làm bậy làm bạ, người không giết thì trời cũng giết đi. Thường hễ trời sanh muôn vật, hễ có hình phải có hoại, có việt nào là vật sống kinh với trời ; trời không phải hoại người cũng tự phá hoại. Lòng trời lúc lăng người, lăng người lúc lòng trời, in nhau có khác gì ; gặp dụng ra hoa nào nhiều, rồi cũng phá hoại đi bấy nhiêu vậy. Cái câu phá hoại hư hăng, dường đã thành song với câu sanh sanh hóa-hóa khi không thể lìa nhau được. Thế là cái chánh-sách hòa-hợ của tay Hóa-công thì-hành với nhơn-loại từ xưa nay vậy

Nhiêu cho nhơn-loại cải tri-khôn, mang vào cái chí muốn, thì việc gì không dám làm. Cái tri khôn ấy là một môn bình-khí đồ-hình để tự sát lẫn nhau; cái chí muốn ấy là một sợi lòi-tôi để buộc nhau mà giẫn nào cái cảnh rất thê-thảm — n n đm-đm. Nghĩ xác đáng rồi, thì là có trời mà cũng cứ ta, tại trời mà cũng tại ta, trách gì.

Không, không trách trời mà cũng chẳng trách ta. Cái chương-trình chánh-sách nhứt-định của ông mà Trời xếp đề đâu từ thuở nào ; tay Ngài không tuận-hồ ra mà dường như mái thời-kỳ có thể hữu được là có thay đổi đi mất lần ; mà mỗi lần cải, thế lực lại càng thâu tóm.

Nhơn loại từ thời kỳ ăn lông ở vỏ, cho đến thời-kỳ ăn chính mặc áo quần, lần lần đến thời-kỳ dùng ngũ-kim, đến thời-kỳ dùng điện-khí v. v.... mỗi thời-kỳ, trời đất đều có thay đổi chánh-sách khác nhau cả. Nhưng, những chánh-sách thay đổi đó, trong lẽ không chi lưu-làm bằng là mỗi thời-kỳ thêm cho nhơn-loại cái trí khôn, cả cái chí muốn, thế là cái chánh-sách khoan-hồng của đứng Tạo-hóa đối với nhơn-loại.

Mà rồi..., thật có ghê chưa ? Cái trí khôn con người sanh xuất ra được bao nhiêu, thì điều sát hại lẫn nhau của con người càng sanh xuất ra nhiều ngày. Những việc xô non lấp biển, những điều sát hại sanh-linh kỳ-kỳ quái-quái ở trên cái hòn đất mình mông nầy, có phải gặp nên bởi trí khôn con người ta chăng ? Tí ra trời chánh lấy cái chánh-sách khoan-hồng ra cho loài người, mà thành ra cái chánh sách cay nghiệt, trời chính lấy lòng hảo sanh, mà thành ra lòng ố sanh, phải chăng ? Ôi, đám là Phật-tâm !

Cứ hiện-trạng của nhơn-loại trong thế-kỷ hai mươi nầy mà luận, thì đâu ai cũng biết trước rằng ông vua trời còn mở rộng cái chánh-sách khoan-hồng đã nói trước đó ra nữa. Cái trí khôn phát lên chừng nào, lòng sát hại càng thêm chừng nào, thì ông vua trời càng thêm rộng lượng khoan-hồng chừng nấy. Thật vậy, trong khoảng còn dùng những binh-khí độc-địa kia mà phải mang lấy cái tội sát hại nhau, đã nuốt bỏ chết đặc cho cũng giết nhau, mới không sai lạc với chánh-sách của vua Trời cho. Thế thì cái cõi yêu loài người hay sát hại nhau, nói thế là có ý phường phất.

Vậy ta mong cho cũng có mỗi đoài theo cái chánh-sách ấy, hay phải đừng tâm hồ hào mà xin thay lại cái chánh-sách làm sao? cho con người đừng ăn hiếp con người như mãi ta từng thấy đó mà thành ra sự con người phải sát hại nhau.

Trung-Trực

BỞI SAO

MUÔN LOÀI CHỈNH CÓ LOÀI NGƯỜI LÀ HAY SÁT HẠI NHAU ?

(Tiếp theo)

TIN LÀNH

Bổn-báo mới đặng tin lành rằng ông *Bùi-quan-Bền* làm arpenteur dessinateur principal de 1re classe, giúp việc tại sở Họa đồ gần có 25 năm. Từ đi là đông, nghiệp rất nên rạng đông, nên nhà nước mới hạn thưởng cho ngài một tấm mề-đay *Chevalier de l'ordre de dragon de l'Annam.*

Nhơn dịp nầy, bổn-quán xin được quan trên ban thưởng rất nên xứng đáng.

L. T. V.

MỘT HỒM ĐI VIẾNG CẢNH-BÀ

Vừa lúc bình minh, ngày thứ sáu là ngày rằm tháng giêng. Theo lệ thường mỗi năm đặng ngày ấy thì thiên-hạ các nơi đều chen nhau đến viếng cảnh bà, Chẳng phải nội xứ Nam-kỳ ta mà thôi, cho đến Nam-van, Bắc-địa cũng tuôn đến mà cầu phước nhà. Tôi thấy vậy cũng mượn một ngày rảnh rang đặng đi đến khẩn-cầu.

Thật xem địa cảnh bà rất nên xinh đẹp từ dưới chưng nấi lên tới các chùa, đường đi sạch-sẽ, xem trên nhánh thì chim kêu vượn hú, ngó xuống hòa đà nước trong, song bủa vi đều mấy chùa trên núi thấy các sự tinh mà thêm.

Năm rằm tháng 7 năm rồi, tôi thấy nhiều ông đọc tuồi cao nên kỳ cang, siêng năng sớm khuya chia nhau canh giờ trời cả đêm đặng tụng kinh cho người ta cến kiến cầu cũng lạy. Còn như năm nay chẳng phải còn như vậy nữa. Mấy ông đọc cũ đổi đi dần mất hết, để cho trẻ đọc nhỏ 30 chừng 15-17 tuổi. Hễ có ai cầu khẩn thì trẻ đọc vào chứa tụng với câu sơ sài rồi rã nhau ra nơi vẫn mà đánh bài-cào tranh ăn thua cái lấy cơm ăn.

Còn nơi nhà khách thì có vị ông đạo khôn khéo đặng thâu tiền của người ta cúng. Hễ khách cúng tiền thì đặng uống nước trà ngồi ghế, còn dân cư bổn thì ai kể đến bao giờ. Tôi ở nơi chùa lớn trọn một ngày và một đêm, thấy sự tu tiện của các ông đạo đời nay mà thêm thảm. Tôi tọc mạch hỏi thăm mới hay rằng mấy ông đạo ấy kể ở Gia-định người thì ở Thủ-dầu-một và ở Bạc-liêu đến giáp buổi rằm. Bị tu gì mà trong lòng mỗi người đ.n lộn tiền bốc kè ? Còn tu gì mà đánh bài-cạo biết ăn lận ăn giang ?

Đêm ấy lối 12 giờ khuya, tôi thằng vào chùa đặng xin một quẻ xăm cầu phước cho nhà tôi, lúc ấy tôi mới trở đeo nhỏ lên tụng tí chút. Song trở đeo nói rằng mỗi một liền đặc nhưu nữa kêu một ông đeo lớn đang nằm tại gốc chùa ấy giúc làm cho đeo ra nhỏ giọng mà nói rằng ô... n... bảy giờ tao đi đánh bài đặng ăn tao phải không ! Tao đây đặp bảy chết chưa bảy hết. Nói vậy rồi đeo ta nằm ngủ liền tới sáng.

Chắc năng buổi rằm đây mấy ông đeo ấy rủ nhau ai về nhà nấy, đặng lo nghề nghiệp cho gì.

Arthur HOA.

Tâyninh, le 12 Mars 1923.

(L'Interprète à la Gendarmerie).

RUỘT BỎ RA, DA BỎ VÀO

Chẳng tôi là dân nghèo ở tại tỉnh Tâyninh, hạt Gocông khai thêm được 3 chỗ bốt L. T. T. V., cho đặng an bảo và sau đây vừa ổn rồng lòng cho chẳng tôi mới chéo giấy mà đăng trọn bài cho chẳng tôi đây, may có thấu tai 10 ông hội-đồng địa-hạt là : ba mẹ của dâu, đặng chước lượng thế nào cho chẳng tôi nhờ, chớ chẳng tôi là dân quê dốt dân dám đâu bàng. Vì có chỗ nầy-nơ của chẳng tôi, nên chẳng tôi có nghe thêm nữa, là quan chủ-tỉnh có ý-kiến du cho người đến giá biết rồi, và có chạy trát về cho ông cha chẳng tôi, đay lăng làm yết thị kẻ những món nào người đến giá đặng thâu thuế, còn món nào không ăn thuế đề cho chẳng dân nghèo nhờ. Tôi-thị nầy đơn dân tại mé biển cho chẳng dân biết. Ấy là lòng nhân đức của quan chủ-tỉnh và 10 vị hội-đồng ; nên tôi ngày chẳng tôi nghe tin nầy, thì chẳng tôi nông khẩn khỉ ; vì là dưỡng sanh nhau chỉ chẳng tôi đặng thông thả, mà sự nhàng của chẳng tôi không có mấy ngày, may lại hèo ra sự buôn, là vì chẳng tôi thường ngày xách đồ ra mé biển muốn xuống mà bắt ngán-sá.Nghĩ vì chẳng tôi coi dài theo mé biển thì không thấy tỉnh của ông làng. Nếu không có lịnh ông làng mà chẳng tôi xuống bắt đây, sao cho khỏi bị ông tạo quở. Vậy nên mỗi khi chẳng tôi tới đó, rồi nhìn mặt với nhau mà về, thì lấy làm đau đớn cho chẳng tôi. Vậy chẳng tôi mong sao cho chẳng việc làng đem yết thị ra dân tại mé biển cho chẳng tôi anh. Mà không biết lại sao ? Chỉ-vong cầu chẳng tôi hòa ra vô vọng, vậy cuối xin 10 ông hội-đồng chước lượng thế nào, nếu đề vậy thì chẳng sanh-nhai của chẳng tôi rất nên eo hẹp ; đề bị ep, lại bị đè ; thì tội nghiệp cho chẳng tôi, vì cỡ vẫn kéo sao cho thấu. Nếu ngày sáo chẳng tôi thấy lợi ýt-thì dân tại mé biển thì chẳng tôi lấy làm may mắng và thân cảm vô cùng, như vậy v-ới khỏi làm tay người đi-chưng, những lời chẳng tôi là trẻ trâu đây là lời thành thật, chẳng dám nói sai ; sau đây chẳng tôi biết ông hội-đồng ở tại làng Tân-bửu, tỉ Tân-hòa xuống làng Tânthuận xuống bao xa. Cuối xin ông giữ mối cho chẳng tôi nhờ.

Chẳng dân đồng biết.

N. B. — Tôi cũng cầu xin cho mấy lời nầy thấu tai quan chủ-tỉnh Gocông.

Trần-văn-Chim.

Một đám tiệc

Tại nhà ông Huyện TÔ-VĂN-GIẢI ở Thủ-dầu

Hôm rằm 12 Mars, ông Huyện *Tô-văn-Giải* có ký cơm cho bà-thân của ngài nên ngài có mời thân-bằng cố-hữu đến dự việc đặng chung vui cùng ngài.

Trong mà đọn đẹp đều đó đều có nghiêm, có ông Đốc-phủ-Cường, ông Nguyễn-văn-Cần (Bổn-quán Đồng-lý), ông Phủ *Trang* v. v.

Khi tới tuần rượu Sâm-banh thì quan Chủ-quận Thủ-dầu-một là quan phủ *Trang* đứng dậy thừa dịp nầy mà chúc mừng cho ông *Tô-văn-Giải* mới được Nhà-nước cấp-bằng tước hàm Trí huyện. Kế thầy Hội-đồng X..... cũng đứng dậy kỷ-lịch và công nghiệp của ông *Tô-văn-Giải* mà chúc mừng.

Vừa dứt thì tới thầy Phó-lãng *Nguyễn-ngọc Bích* đứng dậy đọc mấy lời như sau nầy :

Bài cung tạng ông Hội-đồng TÔ-VĂN-GIẢI
Tỉnh thăng Thủ-dầu-một

Xin trước là quan lớn quận Thủ-đức và việc-quan qui-chức, cùng chư-vị đồng-liên cho phép tôi đọc vài lời vắn lắt, mà cung tụng ông Tô đại-nhân là người đồng chí với bọn, ngày nay vinh thăng chức Huyện-hàm, và chúc tới trăm thiết một ít việc của ngài đã làm đặng cho qui ông rõ, xưng tụng công nghiệp trước mặt chư qui quan giữa đám tiệc nầy :

Vậy ông Tô đại-nhân đây từ xuất thân làm chức việc làng từ năm 1897, ban đầu làm chức nhỏ, lần lần chức vị, hội-tề đã đặng 14 năm. Bổn thân biếng năng, khoang hồng đại-độ tri-thiết thông-minh, ngôn từ mẫn thiệp, nên ngài có xin được lương bổng cho hương-chức, lại hay hay gương cho làng, sửng tu lễ nghi cho phong hóa về vang xinh lịch, chợ Thủ-dầu-một thành ra chợ lớn, làng Linh-chiểu-đông, thương hoà là mực tánh hay gánh vát, nhứt nhứt thiên kiêm.

Hữa việc chi với anh em trong làng đàn điếu chẳng quản, ấy là kiêm thạch kỳ thân.

Nên chi thôn nghe ra giảng nạp chọn cho người làm Hội-đồng địa-hạt tại tổng An-đ ên 4 khóa được quen trên phê thưởng 10 tấm khuê-bài, nay còn được tại chức công nghiệp rất đầy, thật đã xứng đáng.

Vì như quyết chi trành thương phòng tây-được Mỹ-tho, nhà mấy lần, rượu bài nhứt Thủ-dầu đều có đanh, rất nên đã nở, ấy là việc làm gương cho đàng hậu tấn.

Nay ông Tô đại-nhân cũng thành danh toại thật bởi nên phước hậu mà ra.

Vậy chẳng lối mừng cho ngài đặng phỉ chí bình sanh, và chúng tôi xớc cho qui ông càng qui chức, chẳng phụ người tôi tri đến dự tiệc nầy, thì xin qui quan càng thêm vị ; vì cùng tôi cang chén rượu nầy, chẳng cho quan Huyện Tô đại-nhân đặng chỉ Phước như đông hải, thọ tỉ nam sơn.

Nguyễn-ngọc-Bích
Phó-lãng Lá-điền
Hương-chức Linh-chiểu-đông,
Đồng kính tặng.

Rồi lại kế quan lớn *Diệp-văn-Cương* cũng có đề vài lời chúc mừng. Rồi đó ông huyện *Tô-văn-Giải* mới đáp từ lại mấy lời vắn tắt sau nầy :

Thưa chàng chư qui ông,

Tôi lấy làm vinh hạnh mà được hôm nay chư qui ông có lòng thương tưởng chẳng nệ đường sá xa xuôi mà đến dự tiệc bèn nầy và lại có lắm lời khen tặng tôi mới được Nhà-nước cấp-bằng tước hàm Trí-huyện.

Vậy tôi kính tỏ một đôi lời thành thật xin cho qui ông miễn lỗi.

Vẫn bổn nay nếu tôi được hạnh phước mà Nhà-nước lấy làm tín-nhiệm tôi nữa, thì Huyện-hàm đây, thì ấy cũng như phẩm-hàm đầu-cầu của tiên-nhơn tôi ngày trước và cũng nhờ quan trên có lòng bao-cố, chớ kỳ xét tôi công nghị gì trong hai mươi năm tận lực hương-chức làng cho đến khi tôi lập đồng mấy khóa, trên đối với nước, dưới đối với đồng-bang, tưởng cũng còn it nhiều. Nhưng mà may được lạm dự trước hàm nầy, thì tôi cũng nguyện trần lực bình sanh mà thi-thố cho xứng đáng hơn nữa và làm thế nào chỉ đâu rằng tôi biết ơn người trước là đáng làm gương cho lớp sau.

Vậy tôi xin cám ơn chư qui ông và nhứt là quan Chủ-quận, thầy Phó-lãng Lá-điền và hương-chức làng Linh-chiểu-đông có lòng tôi mà giúp sức cùng tôi cho được vẻ-vang tiệc nầy.

Ông huyện *Tô-văn-Giải* nói vừa dứt lời xin mời cạn ly. Ai nấy đều vỗ tay khen ngợi vẻ vui nhàng.

Vô-tuyến điện

Paris ngày 13 Mars 1923.

Hội nghị thành Bruxelles

Ông Poincaré và ông Theunis nghị-định lập thế lệ hoặc *A-lo-măng* nạp thang và trừng trị những việc ăn-mạng. Hai nghị nhứt định bao giờ A-lo-măng nạp đủ số thiếu, mới rút binh về.

Bắt được thang lậu

Bắt được 700 lần thang đá ở tại mỏ Westerholt.

Cuồn phong

Một trận bão to ở Tennessee (Huê-kỳ) làm hại nhiều mạng người và có nhiều nhà sập.

Lénine đau nặng

Ông Lénine là người sáng-tạo đảo cộng sản bên Rú-xi mới bị bịnh máu tụ lên óc.

Tin điện ở Cavite.

Hon sinh-tôn

Bổ Thương-mãi cho hay rằng những bông xuất cản trong tháng Janvier được 473.436 bao giá đáng 65 triệu 256 ngàn đồng dollars. Cũng trong tháng Janvier sâm ngoài, xuất cản có 47.233 ngàn đồng dollars.

Đường tàu mới

Bắt đầu từ ngày 1er Juin sẽ có một đường tàu chở hành-khách và hàng-hóa đi từ San-Francisco (Huê-kỳ) sang cản Seattle Petropaulof (Tây-tạng), có ghé thành Alaska. Chiếc tàu « Dalford » chạy đường ấy.

LỜI CẦN CÁO

Kính cùng Lục-Châu quân tử rõ : Nguyên nước ta, khi lúc Cao-Miêng xuất thổ, có sanh ra nhiều sinh tài như là :

1° — Hậu quân Võ-Tánh, lãng chôn tại làng Phu-Nhuận (G. D.)

2° — Thủy sư Võ-di-Nguy, lãng cũng ở tại làng ấy tục kêu là lăng ông Trung-Thủy.

3° — Tả quân Lê-văn-Duyệt, lăng tại làng Bình-hòa-Xã (G. D.)

4° — Châu-văn-Tiếp, lăng tại Baria, làng Hắc-Lăng.

5° — Sau nữa là Phan-thanh-Giản, lăng tại Bến-tre, làng Bình-Đức.

6° — Và nhiều cũng thân khác.

Mấy ông ấy công trận, lao khổ biết bao nhiêu, ghe phen liều thân mà giúp nước. Hưởng mà lối đời ta, nếu bởi mấy ông ấy làm việc chi mà đặng lưu-danh hậu thế, thì, ít người biết mà nói ra cho chánh. Tiếc thay công nghiệp cả như vầy, mà nay cũng như vô công, vô danh.

Tại Giadinh có nhiều người thành tâm muốn toan kiếm tích xưa của mấy ông ấy đặng mà rao danh chôi lòa hậ ; sanh đời nay nơi đó mà làm gương.

Nay có ông Lão-Thành, kỳ-cựu-nhơn, người Thượng-lưu ai cũ biết tích chi về mấy ông ấy, hoặc sách vở, hoặc lời, khẩu truyền, ra ơn mọn cho chúng tôi hay biết, nói cho chúng tôi rõ gốc tích, lên chi mọ, sanh để tại đâu, từ thuở bình-sanh cho tới lớn, những công chuyện đại khái, công trận văn văn, hay à có thơ, văn uyên, về, chúng xin gởi cho chúng tôi.

Xin mấy ông chớ nài công, Ra công một buổi, thì là giúp sức mà làm ra một việc to trễ nợ cho Đại-nhơn vì nước vì dân vì chúa mà liều thân.

Ấy là nghĩa đó.

Xin viết thơ cho M. LÊ-VĂN-PHÁT, làm việc tại Tòa bố (Giadinh)

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường (scan từ microfilm của Đại Học Cornell)

HỎI NGƯỜI ANNAM

Chớ nên lộn thuốc của Ngoại-quốc với thuốc Xứ Algérie là Thuộc-địa Langsa. Hễ biết lựa thuốc rồi và thuốc trồi đất ở xứ Algérie mà hút, thì tức là đóng đô thổ sãng Algérie quả thiệt là đô thổ sãng Đại-pháp và chẳng có thứ thuốc nào ngon bằng. Hãy nên hút thuốc hiệu *Trời Đất*

Đông-pháp Thời-sự

NAM-KỲ

Giấy phạt

Giấy phạt M. A... chủ xe-hơi số C. 2665 chạy đi tối mà không thắp đèn, lại chạy đi mau cho muốn gãy vòi linh.

Giấy phạt M. Nguyễn-văn-Trang sốp-pho xe-hơi số C. 760, bởi dậu xe sai chỗ, chủ xe-hơi là Nguyễn-văn-Hiền phải gánh chịu phần phạt ấy.

Giải qua tòa

1° Võ-văn-T... làm việc thầy-kiện, ở đường Massiges và Truong-văn-M... làm việc sở bưu-chính ở đường Mayer, hai đàng đánh lộn với nhau, nên bị giải qua Biện-lý.

2° Ngô-ẩn-thị-L... bị bắt giải qua Biện-lý về tội ăn cắp 13 đồng bạc của Nguyễn-thị-Tra là chủ cửa nó ở đường Pierre.

3° Nguyễn thanh-Long cựu xếp-ga ở hàng sao, bị bắt về tội giả mạo giấy tờ ăn-cắp của hãng G2 S 19.

Muốn điện

Pham-thị-Hoa vào đơn thưa thị-D... kêu là thị-Sa và tội ăn cắp vòng vàng và cái bốp-phơ cả thảy là 34 đồng bạc.

Chơi hụt

A-Anh bán thuốc bắc ở đường Pani-Bert vào đơn thưa tên Đặng-văn-Đều về tội đoạt 2 đồng bạc, đưa đi chợ rồi đi luôn.

Nghèo mà không tham

Tên Lê-văn-Nhạc kéo xe số 455 có đem đến hỏi giao 3 cái khăn bàn, 2 cái đĩa bạc, 4 cái muỗng, 2 cái nĩa và 2 con dao của ai đi bỏ quên.

Đăng khen cho tên *Lê-văn-Nhạc*. Ước chi mấy người xe kéo bắt chước gương tốt.

Ăn-tỉnh lạt-lẻo

TÂNAN. — Tại làng Bình-quới, hồi 5 giờ chiều ngày 13 Mars 1923, có đám đánh-lộn lăng bắt đem đến nhà công-sở động minh xét.

Tên Võ-thị-H... khai tên G... lấy nó có chồng rồi mà còn ăn-tỉnh lạt-lẻo với tên G... sẽ nuôi dưỡng. Bởi vậy cho nên tên H... mới lại nhà tên G... tỏ vài lời tâm sự mà xin 2 đồng bạc đặng dẫn nhau bảo sẽ mở mang đề. Tên G... chẳng nghĩ sao tình trước sau lại nỡ đem lời mắng nhiếc. Ấy cũng bởi lẽ này cái buồng tên H... chan bang sắc điệu lợi phải khó xem, nên dễ không cho tiền, lại còn lời chẳng phải. Vì vậy mà 2 đàng nghĩa là thị-H... và em cần tên G... ra mắng nhiếc nhau rồi sanh đám đánh lộn.

Tên G... khai không có lấy ai hết.

Làng xử tên H... phạt 0 $ 50, tên M... phạt 0 $ 40 về tội là làng làm náo động, tên H... không chịu nên giải đến Cai-tổng sở tại, thầy Cai làm ăn-hết giải lên tỉnh chưa biết lẽ nào.

Binhquới ; Tu-Tâm.

GIẤY BẠC CẮT

Quan Hội-viên phòng Thương-mãi kiếp tới cho rằng nhà công-thương kỹ-nghệ hay rằng : Có một tới nghị đăng trong *Journal officiel de l'Indochine* đề ngày 10 Février, định đến 1er Août 1922 từ ngày ấy về sau giấy bạc 0 $ 50, 0 $ 20 và 0 $ 10 của nhà bản Đông-pháp bắt xài nữa.

Xin chư-tôn độc-giả hãy nhớ, nếu ai có giấy bạc cắt thì hãy nhớ đem đến khe-bạc mà đổi.

NHÀ SẬP

Nhà đang cất tại « Thảo-viên » bị sập hai người chết

Hôm qua hồi-quản đã có nói vụ nầy, nhưng chưa kỹ, nay xin nói tiếp.

Vẫn M. Robin người Hinh việc, có làm cất một cái nhà trong Saint-Eudence, gần nhà thương Angier, góc đường Rousseau và Espagne, bề dài 17 thước bề ngang 10 thước, bề cao 7 thước đặng để làm chỗ điều-dưỡng cho mấy bà phước.

Nhà ấy cất bằng xi-măn gi-mê (xi-măn đóng với sạo) cũng gần rồi, nên thợ đang sơn phết và đang lợp mấy cái lò. Chẳng đề trưa hôm k'a lối 1 giờ rưỡi, bỗng khi không nhà ấy sập ngã qua phía nhà-thương Angier, đường như thứ nhà lâu sập bằng bài-sẻo của trẻ nhỏ chơi.

Khi thấy nhà sập, thì bè-phước liền đánh dây thép cho các quan hay và nhứt là cho M. Robin Hinh vậy và ông có hỏi 1er Arrondissement.

Trong lúc đó đã có một toán Hinh thầy và 200 linh sơn-đá ở đạo binh bộ thuộc-địa 11e R. I. C. đến tiếp cứu.

Thiên hạ tụ đến coi rất đông nên phải có linh gát.

Qua đến 2 giờ thì bổ ông Tholance hội-trưởng bàn hội-viên thành-phố Saigon, ông Bec, ông quan tư Abonnel, ông quan năm thầy Chercheau, ông ở nhứt Brunet và các quan về khác.

Lọc soát mà thêm kiếm thấy cho đến 7 giờ tối mới gặp được thầy tên Quản-đồng Mạch-Man 18 tuổi bị đè nên đã chết.

Thoo ông Robin là người Hinh việc nói đi kiếm 4 ẩn dân thợ hết thì hỏi ra thiếu một người đàn-bà tên là Nguyễn thị-Bới, 53 tuổi.

Qua bữa sau, 9 giờ sớm mai mới tiêm được thây của Ng.-thị-Bới.

Quan biện-lý và quan Bồi-thẩm đi với quan bát-vật Privé đến tại chỗ nhà sập đặng xét coi bởi sao mà sập, hầu định coi lối về sự.

Công việc xét nầy phải làm nhiều ngày mới được, nên ít nữa mười-lăm ngày quan bát-vật Privé sẽ trình từ phúc cho anh ta rõ.

Còn ông Robin là người Hinh cất nhà có dấu cho quan Bồi-thẩm cật vấn và đặng trình cái hoa-đồ cất nhà.

Nghe nói ông Robin cất nhà mà không có xin phép xã-tây.

Quan thầy thuốc đã mổ xẻ hai cái thây nầy rồi. Theo lời quan thầy nói thì Lê-thị-Bới, trước khi chết bị đau đớn rên siết đủ lắm.

HỘI
"Cercle Sportif Annamite"

Đến ngày 25 tây, 3 giờ chiều Hội C. S. A. sẽ nhóm đại hội tại nhà hội ở đường Pierre Flandin prolongé. Đặng bàn các vấn-đề sau nầy.

1°— Tổng thuật các hiệu tinh của hội.

2°— Bắt toàn cứu Trù-bổn.

3°— Dự-thâu chánh đốn chương trình.

4°— Cử bàn hội tỷ-viên mới.

Tri-co điều 21 trong chương trình, bổ thêm gởi theo trong thơ được mà còn để người thay mặt mà bổ không nhận.

Ai bổ thăm theo thơ thì gởi cho M. *Huỳnh-văn-Chính* tại quán *Opinion*.

Tên các vị Hội-viên

MM. Lê-văn-An, Société d'Oxygène Rue Lagrandière; Trần-v.-Ân, Polyclinique Gratuite (Président du Comité sortant); Đặng-ngọc-Chấn, Commis, Cabinet du Gouverneur (Conseiller sortant) ; Ng.-v.-Chấn, Maison Biédermen ; Lê-v.-Chi, Tri-huyện Cabinet du Gouverneur : Trần-văn-Chiêu, Rédacteur au Lục-tỉnh Tân-văn ; Huỳnh-văn-Chiếu, Rédacteur de la Tribune Indigène (Secrétaire sortant) ; Bùi-quang-Chiêu, Ingénieur au Service Economique r.e Chasseloup-Laubat ; Đặng-văn-« Cương, Polyclinique Gratuite ; Ng.-kim-Đính, Rédacteur au Chef du Cảng-Luật-Đảo; Ng.-thoi-Biên, Commis aux Travaux Publics (Commissaire démissionnaire) ; Massard Huỳnh-văn Khá, Caisier à l'Opération ; Ng.-phú-Khai ; Directeur de la Tribune Indigène ; Lê-văn-Lộc, 1er Bureau 3e section ; Ng.-phan-Long, Directeur de l'Echo-Annamite (Conseiller sortant) Trần-văn-Mỹ, Tri-huyện, Cabinet du Gouverneur (Vice-Président sortant) ; Trần-v. Minh, 103 rue Lagrandière (Trésorier sortant) Ng.-khắc-Nương, Secrétaire du Gouvernement détaché au Conseil Colonial (Secrétaire-Adjoint sortant) ; Lê-thành-Tường, Directeur du Nông-Cổ-Mia-Đàm ; Huỳnh-vănVẻ, Employé de commerce ces Schoedlel Bd de la Somme ; Trần-quang-Nghiêm, 200 rue d'Espagne; Ng.-văn-Thơm, Banque de l'Indochine ; Huỳnh-văn-Bảy, Entrepreneur 97 rue de Verdun ; Ng.-văn-Duyệt, Professeur Ecole Normale; Lê-văn-Sanh, Propriétaire à Caukho ; Lê-văn-Bảy, Propriétaire à Caukho ; Lê-văn-Xuân, Propriétaire à Caukho ; Lâm-ngọ-Mỹ, Secrétaire au Gouvernement Bd Charner ; Cao-Quynh-Cư, Secrétaire au Travaux Publics (Chemins de fer) ; Triệu-văn-Yên, 3e Bureau Gouvernement local ; Nguyễn-v.-Manh, Immigration ; Ly-thành-Lễ, Banque de l'Indochine ; Nguyễn-v.-Kinh, Banque de l'Indochine; Lâm-quang-Trụ, 76 rue Lagrandière; Paul Lê-xuân-Thoi, Giadinh ; Huỳnh-v.-Đon, Commis du Gouvernement ;

MM. Lê-văn-Nêu, Gurage Bainier ; Ng.-văn-Tiền, Commis 1er Bureau ; Paul Thi, Employé à la Banque; Ng.-v.-Nhiều, Secrétaire à la Bibliothèque Gouvernement ; Ng.-v.Thiết, Secrétaire 1er Bureau.

N. B.— Tôi chẳng chi mừng vui cho bằng tờ ngày ông Trần-văn-Ân lượng Saigon mà xướng ra lập thành hội « *Cercle Sportif Annamite*" Tuy là có nhiều tay mới vô nên bộ-phận nhiều người phụ lực nên hội này mới lập thành, song xét ra cho kỹ công phu của ông Trần-v.-Ân xứng đáng lắm lắm.

Chẳng nói ra si cũng biết rằng thể-thao là một môn cần ích cho mọi người, nên khi hội lập thành tôi liền xin vào chơi bởi tuy tôi chưa có tập thảo-luyện chớ lòng hăng muốn cho hội lập thành và mau phát đạt. Chẳng dè tôi đang có lòng mảng bằng nghe có việc làm cho tôi phải đổi mừng ra buồn. Là vì tôi nghe có nhiều người còn mong theo thôi tục cũ, đến việc làm thì chẳng thấy xướng tài ra làm, đến chừng làm đến đã xông rồi thì lại chen ra tranh công, vô lao mà hưởng công theo ý tôi tưởng việc ấy làm thất nhơn tâm lắm mà. Tôi có trôm nghe hỏi vì vậy, nên ông Trần-v.-Ân và nhiều vị khác tử chối, nếu tôi có nói chẳng sai, tôi xin ai nấy hãy hỏi lấy mình coi mình có có giáp ích chi cho Hội C. S. A., có công-lao chi với hội C. S. A. rồi sẽ ra tranh danh." Ấy là lời nguy thật xin xét lấy.

Trần-văn-Chim

Ngày 1; Mars 1923.

VỀ VIỆC TÀI CHÁNH

GIÁ BẠC

	Sớm mai
Nhà-nước	2 fr. 56
Ngân hàng Đông-pháp	$ 50
Ngân hàng Hongkong & Shanghai	$ 50
Ngân hàng Chartered	$ 49
Hà de Gérmam de la Banque Ind. de Chine	$ 50

Quốc trái của Đại-pháp

Tại Paris ngày 28 Mars 1922.

Và tới 5 /.		77	80	Và tới 5 /.	1920 87 20
Và tới 4 /.	1918.	77	80	Và tới 4 /.	1920 87 80
Và tới 4 /.	1915.	81	85		

MỂ CỐC

Giá lúa chở đến nhà-máy Chợlớn hoa-lợi tại giá một trăm bi-lô

Vinhlong	4 p. 90	à 5 p. 00
Gocong	5	35	à 5	36
Bai-xau	5	10	à 5	25
Baclieu	5	15	à 5	25
Giá thường bực trung	5	06	à 5	14

TÀU SẼ TỚI

Chiếc *Jérusalem* ở Marseille sẽ tới ngày 19 tây.

Chiếc *Pani Lecat* ở Port-Said sẽ tới ngày 22 Mars.

Chiếc *l'Azay le Rideau* ở Haiphong sẽ tới ngày 24 Mars.

Chiếc *Amiral Nielly* ở Port-Said sẽ chạy đi Đông-pháp ngày 10 Mars.

Chiếc *Hupeh* ở Hương-cảng sẽ tới ngày 13 tây.

Chiếc *Sanfin Mara* ở Hương-cảng sẽ tới ngày 15 tây.

Chiếc *Telemachus* ở Hương-cảng sẽ tới ngày 15 tây.

Chiếc *l'Elkridge* ở San Francisco sẽ tới ngày 14 tây.

TÀU SẼ ĐI

Chiếc *Commissaire Pierre Lecocq* sẽ chạy đi Marseille ngày 26 Mars

Chiếc *Daing* ở Saigon sẽ chạy đi Haiphong ngày 14 Mars 10 giờ.

MUỐN BÁN

Một cái xe hơi hai chỗ ngồi hiệu : « CITROEN ».

Còn mới tinh hảo, xe chưa chạy.

Giá : 11000$

Ai muốn mua xin đến thương nghị cùng M. Samon, Société des distilleries françaises Cholon.

CẦN DÙNG

Hãng cao-su HALLET cần dùng người coi dân làm, vậy thầy nào muốn xin làm thì đến xin tại hãng chánh *đường Barbet môn bài số 43 Saigon.*

THIỆT LÀ RẤT HUỀ-DẠN

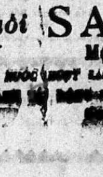

T. MORISE
NHÀ CHỤP HÌNH NHỨT
21, Place Gambetta
(chỗ chợ-cũ)
SAIGON

BỔ CHỤP HÌNH ĐỒ THỬ

Chụp hình tại chỗ và đến tại nhà tây ý người muốn.

T. MORI
THỢ CHỤP HÌNH KHÉO

77 đường Filippini

SAIGON

Kính lời cho chư quí khách quen biết hãy nay dặng rõ rằng người mắc không đặng mạnh, nên kể từ ngày 30 Avril 1923 nhà chụp hình của người sẽ đóng cửa không chụp hình nữa.

Chụp hình trong tiệm cho đến ngày 15 Avril 1923.

Kiểu chụp hình để lại giá rẻ cho người đừng chụp.

Xe hơi kiểu mới

KIỂU MỚI RỐT HẾT HẠNG NHỨT ĐÂY

Xe-hơi hiệu : DE "DION-BOUTON,,

6 chỗ ngồi — 12 mã-lực

Có năm sự quí :

Elégance *(Mạnh-bạo)* Là bởi sự sửa-đặng, không sai sót, không chê đặng, rất đúng bực.

Confort *(Để-dạm)* Là bởi sự chịu dựng vững-vàng của nó.

Vitesse *(Lẹ-làn)* Là bởi sự sắp đặt từ tế cái xu-bắp của nó và nắp xi-len.

Economie *(Gọn-ghẽ)* Là bởi sự sắp đặt xu-bắp từ tế.

Sécurité *(Vững đặt)* Là tại cái thắng nó tốt, đều 4 bánh với cái thắng sang số của nó.

Xe-hơi De « DION-BOUTON » bằng 10 mã-lực

Được việc trong trường dầu lớn — Thường thường có lại những kiểu rất lạ

Xe-hơi « AMILCAR » bằng 6 mã-lực

Xe nhỏ kiểu mạnh-bạo và gọn-ghẽ

Hãng *BERTHET, CHARRIÈRE & Cie* Saigon làm đại-lý.

Xe-máy và máy đèn điện

Sửa các thứ máy và bán đồ phụ tùng

Xe-máy mới bán từ 50 đồng mỗi cái

Còn ai muốn mua đi bán lại thì tìm giá khác

Lãnh bán xe-máy hiệu Phi-Phi và Malbroug xe thiệt hơn hết

ĐẠI-ÍCH, *162 đường des Marins CHOLON*

Bán gạch

Qui vị có cần dùng mua gạch cất nhà thì xin viết thơ cho M. TRƯƠNG-SĨ-THĂNG, *Entrepreneur à Nhatrang.*

Một trăm đồng (100 đồng) một muôn chở tới gare Saigon.

Như qui vị muốn coi kiểu gạch thì M. Thăng sẽ gởi cho.

NHI-THIÊN-ĐƯỜNG

PHARMACIE ASIATIQUE

38, rue de Canton — à Cholon

HỒ-PHÁCH BẢO-LONG-HOÀN

Thứ thuốc hoàn nầy chuyên trị con nít cấp mạng (sài-giang) ; hoặc nam phụ lão thiếu hạp chứng, cũng coi theo đây mà uống thì thấy mạnh liền.

Như cấp-kinh-phong, ọc sữa, sổ sá, ra mồ hôi thăm ; hoặc thương thử thương hàng, xây xẩm thì làm, hoặc đau thất vọt ; phải dùng nước lọc-bá mà uống với thuốc thì hết.

Như mụn kinh-phong đàm chập, nóng nảy sẩn sốt, đau bụng mửa la ; phải dùng nước gừng mà uống với thuốc. Hoặc bị ăn hư bão động phải nôn, ho hen sổ sá, miệng nóng khát khô ; phải dùng nước mạch-môn-đông mà uống với thuốc. Hoặc tâm thần hoảng hốt, thời thập khiếp sợ, hoặc nóng nảy phát cuồng, tiểu tiện bế buốt ; phải dùng nước đăng tâm (tim bấc) mà uống với thuốc.

Hoặc hung phúc bão muộn, tâm thống khí thống ; phải dùng nước mộc-hương mà uống với thuốc.

Ăn uống không tiêu, ỉ khí ợ chua ; phải dùng nước qui-bổng mà uống với thuốc.

Phàm những nạ-dậu cũng hàng-chần mà chưa mọc thì hòa thuốc với nước nếp mà uống; như nó đã mọc rồi thì chẳng nên uống.

Con nít chưa đầy tháng phải mài thuốc với sữa rồi thoa nơi chót vú mà cho nó bú ; mỗi bước phải ra 1 lần. — Con nít dưới 6 tháng mỗi bước cho uống hai lần. — Bột tuổi cho uống mỗi lần 1 bước. — Người lớn uống 2 bước. — Đàn-bà có thai không nên uống.

Phải cử những đồ lạnh lẻo sống sít, cá tanh đều nầy, hoặc đồ chiên nướng nồng nầy chẳng nên ăn. Kị đồng đồ bằng sắt.

Chư-tôn có mua thuốc nầy xin hãy chịu cho kỳ cái nhãn ông Phạt Độc của Bhi-Thiên-Đường thì mới chính lẫn đồ giả.

Y-học-sĩ, Vi-Tế-Sanh chỉ.

CÁO BẠCH

Kính trình qui-bà qui-ông, cùng chư tôn bằng-hữu trong Lục-châu tường lãm : Có nhà hàng Đỗ-văn-Bình khách lâu, ở tại đường Amiral-Courbet, từ số 29 đến số 35. Nay cô sang lại cho tôi trọn quyền làm chủ, hôm ngày 8 Mars 1923 nầy.

Từ đây đổi hiệu lại là : « NAM-CHÂU KHÁCH-SẠN », tôi hết lòng lo lắm sửa sang phòng-vi sơn phết lại tinh hảo, và sắp đặt bồi-bếp lại cẩ thứ tự, cho vừa ý chư-tôn.

Vậy từ nầy chư qui-bà qui-ông có dịp đu-vãng Saigon, xin có lòng đoái tưởng bạn đồng-bang, ghé lại nhà hàng tôi an nghỉ, tôi sẽ hết dạ ân-cần, và cảm ơn rất trọng.

Directeur : LÊ KHIÊM-NHƯỢNG
Gérant : LÊ-SUM

VIN TONIQUE
ET
BI-NUTRITIF
DU DOCTEUR RIP
Vệ-sanh TƯỚU của Lương-ý RIP chế

Thứ thuốc rượu nầy là một vị đại bổ gân cốt cùng là trán kiện tinh thần, bết kỳ là bao nhiêu tuổi đều uống đặng cả. Những kẻ tuổi cao khí lực suy giảm. vội thấy ngày xuân đã thôn mồn hễ nống rượu nầy vô, thì ắt đặng cốt lão thành đồng, mặt mày tươi tốt, coi trẻ, lại mạnh hơn xưa.

Còn con ...i liệt nhược, đờn bà mắt mán, cô huyết bạch, có chửa, những kẻ hao tổn tinh thần, hễ uống rượu nầy vào thì mạnh mẽ lắm liệt, đẹ thịt đỏ sắn, tinh thần trán hiện.

Giá mỗi ve là ba đồng bạc.

Có trễ bán tại tiệm thuốc Tây ở *đường Marin số 190, Cholon.*

Dépôt PHARMACIE FRANCO-CHINOISE 190, rue de Marins CHOLON.

ĂN UỐNG CHẲM TIÊU
ĐAU LẮC LÉO
CỐT KHÍ
BỊNH TRÁI KỲ
NHỨT ĐẦU BỊNH

Nước suối SAINT GALMIER
Mọi BADOIT

LÀ MỘT THỨ NƯỚC UỐNG GIẢI KHÁT THƯỜNG TIÊU TIỆN KHÔNG CÓ THỨ NÀO SÁNH BẰNG
ĐẠI-PHÁP CÔNG-TY MẤT DANH *POINSARD & VEYRET*

BỊNH MẮT MÁU
MỤN MỤC NGOÀI DA
BỊNH MỚI MẠNH MÀ LÂU LẠI SỨC
THẦN VÀ BONG BÓNG
ĐAU MÌNH NHỨT GÂN GỐT

PHẢI HÚT THUỐC IMPÉRIALES

A. COURTINAT & Cie — SAIGON

NGUYỄN-VAN-THIẾT

Quản-lý

PHÁP-VIỆT KHÁCH-LẦU

Hôtel de France

N° 157, rue Catinat, N° 157 — SAIGON

PHÒNG

Mát mẻ, Thanh tịnh

PHÒNG TẮM Sạch-sẽ, có DOUCHE

GIÁ RẺ

PHARMACIE PRINCIPALE

CỦA ÔNG

L. SOLIRÈNE

nhiệt hạng bào-chế sư

KẺ NGHIỆP CHO ÔNG G. RENOUX

ở ngang nhà hát tây. — SAIGON

Tiệm Thuốc này từ đông bực nhứt đã lâu năm rồi và luôn bán thuốc hơn các tiệm khác trong cõi Đông-Pháp này.

Tiệm thuốc này được có tiếng là nhờ chuyên bán thuốc thượng hạng, nhờ có một ông thầy bào-chế nhứt hạng, văn là cơ-nhơn bào-vật xuất thân, đứng xem sóc việc bào-chế thuốc một cách rất kỹ lưỡng, trong theo toa của các quan thầy thuốc ra cho người ta; lại nhờ có người Tây và người Nam thầy thầy đều tin cậy.

Tiệm thuốc này cứ do theo ý người ban hàng mà bán thuốc, hoặc toàn theo toa của quan thầy thuốc mà bào-chế, chớ chẳng hề khi nào làm sai, hay là lấy trong tiệm không có thứ thuốc người ta hỏi rồi không đem thứ thuốc khác mà đổi thế vào.

Tiệm thuốc chánh-yếu ông L. SOLIRÈNE khuyên những bạn hàng:

Nếu dùng thuốc của ông L. SOLIRÈNE là một người chắc tiệm rất ngay thẳng, chớ lầm hiệu đổi nị;

Ai thuốc thuốc tiêu, mỗi lần thuốc bào tây gởi qua đều có thí nghiệm cho rõ tốt xấu, thiệt giả;

Ai có bịnh hoạn dùng đến, nên bớt tâm hồi, không có thuốc gì;

Ai có quan thầy bào-chế nhứt hạng, qua mỗi kỳ hường danh thầy bào-chế thuốc cho ! theo toa cần quan thầy.

Ste anonyme Trung-huê, manufacture Cochinchinoise de Tabacs, Cigares et Cigarettes

Quai de Belgique nos 217 & 224, Saigon

(Nam-kỳ Trung-huê yên-thảo hữu hạngCông-ty)

Thuốc điếu hiệu CON Ó mỗi gói 20 điếu.

Thứ thuốc này vấn lớn điếu ngon được mỗi điếu hút đặng lâu hơn các thứ thuốc khác.

Thuốc điếu hiệu LÁ TRE mỗi gói 20 điếu.

Thứ thuốc này trì danh đã lâu rồi ai ai cũng biết, thiệt là ngon gắt, nhiều người ưa thuốc thiệt ngon thì dùng thứ này làm sao cũng vừa ý.

Thuốc điếu hiệu NGÔI SAO mỗi gói 20 điếu.

Thứ thuốc này nhẹ thơm, hút rồi miệng còn thơm, thường hút nó thì 2 hàm răng đặng chắc, không khô cổ, và hút hết điếu thuốc rồi mà mấy đầu ngón tay hãy còn thơm dư, mấy ông không ưa thuốc gắt thì dùng thứ này rất hạp.

Chẳng quản muốn ngài xem mỹ-nhơn ảnh cùng là năm khác danh sơn hình, vậy nhằm điệp mấy xin chớ bỏ qua rất uổng.

Nguyên vì bổn Công ty chẳng tiếc số tiền trọng phí rước thợ danh họa bên Thượng hải ang qua vẽ tượng mỹ nhơn và tranh sơn thủy, mỗi hức đều có đính nguyệt phần miễn hiệu ích tàu và lịch thầy, vài hức đây sẽ ra rất nhiều nhưng mà không phải bán, bổn Công-ty định sách tặn cho chư quân như vầy:

Ai có đủ 20 cái bao thuốc Ngôi-sao thì đổi đặng 1 hức mỹ nhơn và lịch.

Ai có đủ 25 cái bao thuốc Cây-tre thì đổi đặng 1 tấm sơn thủy và lịch.

Ai có đủ 30 cái bao thuốc Con-ó thì đổi đặng 1 tấm sơn thủy hoặc một hức mỹ-nhơn và lịch.

Như ai có ba thứ đủ 30 cái cũng lối đặng 1 tấm hình và lịch hoặc mỹ-nhơn hoặc sơn thủy.

Chỗ đổi hình và lịch:

Cholon. — Lương phước-Sanh, Rue Marins n° 236.

Cholon. — Châu-ký-Lan, Rue Quinôn n° 69.

Saigon thì tại bổn Công-ty, quai Belgique n° 217 à 224.

Vậy ai có bao thuốc không mà nhằm hiệu của hãng nầy thì mau đem đến mấy tiệm đã trên đây mà đổi thứ đặng tiện chẳng sai.

Hướng truyền

Bài mạng

Hồi 7 giờ rưỡi sáng ngày 17 tháng giêng ta là ngày 4 Mars 1923, 43 ông ông Thúc-ký lục sự tòng sự Chánh-phủ Bảo-hộ được thưởng thọ phẩm hàm (viên-ban) vào bái-mạng tại trước điện Cần-chánh. Trong số ấy là kẻ từ thất phẩm trở lên.—Trước khi vào bái mạng thời đã tề tựu tại nhà tế-vụ, các ông đều mặc thanh phục, thấy đều giống nhau một thứ khăn-đen áo công xanh rất là chỉnh-khiết. Khi đến giờ, có quan chủ-sự bộ-Lại, kinh dẫn đến trước sân điện cần-chánh, chiếu theo phẩm-sơn mà bái-hiệp chánh-tế, lại có quan Ngự-sử, quan Khoa-đạo tuyên-khẩn xem-xét. Khi đã bái hiệp xong thời các ông khấu-đầu hành ngũ-bái-lễ rất là đúng-đắng chỉnh-tề thật là đã nên vẻ ung-dung lễ-mạo, các quan ngự sử, Khoa-đạo rất lấy làm ngợi-khen rằng: tuy mới một lần đầu vào bái-mạng nơi sân-rồng, lại không có tánh xưởng như lệ khi thiết Triều-nghi, thế mà hành lễ cũng rập-ràn đều đặng cả. Trong-nghiêm thay! Khi bái-mạng xong (bởi các ông đi đến ta ơn các Cụ lớn cơ-mật thời đã được các Cụ chúc mừng xu tên-mang vinh-hiển ấy, mà không có các ông nên gắn sức mà tùng-công với nhà-nước cho hết nghĩa-vụ kẻ thần-tôi, thời hằng là ngày sau còn lắm sự vẻ vang. (1)

(1) Bổn-quán có lời mừng các ông được vinh-thăng.

***

Cởi phi-thoàn qua Xiêm

Các ông thân-sĩ trong hộ-phái sang đây hầm rày thì ông Outrey thì ở lại đây, ông Maitre, Pradier thì đi qua Tạo rồi qua Nhựt-bổn, còn ông Valade thì qua Xiêm.

Muốn qua Xiêm nên ông Valade đi tàu lên tới Battambang, rồi ở đó có phi-thoàn của Xiêm-la quốc sang qua rước ngài. Xứ Đông-pháp ta cũng có phi-thoàn vậy, nhưng đi xa không đặng, nên ông Valade trước khi đi Ngài có tư điện-la sang qua Xiêm quốc mà mượn phi-thoàn của Xiêm.

May nghe lại thì có điện-la của quan tư coi về sở phi-thoàn Đông-pháp phúc lại cho sở phi-thoàn Nam-kỳ phải sắp sẵng hai cái phi-thoàn đặng đi đưa ông thân-sĩ Valade qua tới địa-giới Xiêm.

Như thế hai cái phi-thoàn ấy ở Bangkok đi hay đi hôm 11 mars, 6 giờ sớm mai, qua 10 giờ mỗi ngày ấy đi đến Battambang tính ra đường đi 600 ngàn thước đi có 3 giờ 15.

Qua bữa 12 mars lúc phi-công Xiêm đến rước ông thân-sĩ Valade thì đi có phi-công Lvages chực sẵng đó rồi đáp đưa ông Valade qua tới địa giới Xiêm.

NGUYỄN-PHÁT-ĐẠT

COMMERÇANT

Rue des Caisses n° 75 Hanoi

Bán sỉ, bán lẻ đủ các thứ tơ lụa hàng bắc *(Soierie Tonkinois)* của các hãng cơ xảo Bắc-kỳ chế tạo; ông, bà nào muốn mua sỉ nhiều thì gởi thơ thương nghị nơi tôi sẽ tính giá khác cho được phần lường lợi.

Ai muốn prix courant thì sẽ cho.

Adresse télégraphique,

NGUYỄN-PHÁT-ĐẠT, Hanoi.

MULFORD & Cie Philadelphie

Pastilles à la Menthe :

Mát hường, Mát tiêm

Có trữ bán tại hãng E. HEUMANN, *số 60, đường Mac-Mahon Saigon.*

THỜI ĐÀM

Cô ba.— Cha chả cái quần lãnh của cô mua ở đâu mà tốt dữ vậy, thiệt đen và mước quá ?

Cô tư.— Vậy chớ cô nó chưa biết chỗ dệt sao ? Đi ba năm nay cô một cái hãng của một người Annam mới lập ra, dệt lãnh tốt hơn lãnh tàu và lãnh bắc nhiều lắm. Bữa nào cô rảnh đi với cô mua thử một cái quần bận thử coi, cũ đẹp mước mà lại chắc.

Cô ba.— Đi biết vậy mà hồi tới giờ cô nó cũng chưa có nói cho nàng hay, đặng tôi mau mau đi mua, sắp đặt coi quần lãnh tàu tôi mới mua cho bà bé trễ ở nhà có đã rương hết.

Cô tư.— Như có thiệt gặp cơ việc ra mua giấy xe lửa nhỏ đường mà sóng, đi tới Cà-mau hồi thăm cái hãng của ông Lê-phát-Vĩnh ở đâu thì ai ai cũng đến biết.

Hãng dệt máy LÊ-PHÁT-VĨNH

Quai de Belgiques Caxkho (Saigon.

DỊP TỐT

Quí vị muốn mua quần áo rẻ, thì hãy đến vị hãng

Sté L. DESMARQUOY & Cie

Ở đường rue Pellerin, 61, SAIGON

Tại hãng có bán áo sơ-mi, giầy, bâu áo (cols) vân vân, đủ thứ đủ kiểu, giá rẻ lắm

Cuốn «THỜI-SỰ CẨM-NANG» NĂM 1923

Cuốn «Thời-sự cẩm-nang» là một bổn sách rất hữu ích cho mọi người, vì trong đó có: Việc chánh-trị, công-văn, sự điều-dưỡng, văn-uyển, việc thông-hành, ngày giờ tàu cùng xe-lửa chạy, viên quan quới chức giáp việc các tỉ và các tỉnh trong xứ Nam-kỳ, các tổng, các làng, các nơi thắng cảnh vân vân.

Mỗi người nên có một cuốn trong nhà mà dùng.

Sách nầy nay đã gần in xong rồi. Vậy xin quí ông, quí bà, quí thầy, quí cô:

1° Ở các tỉnh

Gởi thơ lập tức liền cho ông Nguyễn-văn-Của, chủ nhà in «Imprimerie de l'Union» số 157, đường Catinat Saigon, đặng biểu để dành mỗi người một cuốn, kẻo chừng in rồi thì hết liền.

2° Ở thành-phố Saigon Cholon

Nhơn dịp rảnh rang, đói gói ngọc đến tại nhà in của ông Nguyễn-văn-Của «Imprimerie de l'Union» số 157, đường Catinat Sai-gon, đặng mua sách ấy trước, nếu chậm trễ thì không còn mà mua.

HÃY TRỊ CHO LÀNH BỊNH HO CỦA CHƯ TÔN

BẰNG THỨ THUỐC

PULMOSALVOSE CHANTE

Giá mỗi ve..... 1$50

Có bán trong các nhà bào lề sư và tại chỗ trử

Pharmacie Principale

L. SOLIRÈNE

SAIGON

CHỦ ĐIỀN !

NÔNG GIA !

CÁC NHÀ CÓ XE HƠI !

Các máy gì cần chi chuốt muốn làm bằng sắt, làm ra hay là sửa lại những máy móc và đồ khí cụ về nông-nghiệp; Làm các món nhỏ rơi của máy tàu thuyền, gan, đồng, đồng-bạch;

Thì xin chư-tôn hãy đến:

FORGES ATELIERS ET CHANTIERS D'INDOCHINE

Tại Khánh-hội, Quai de la Marine

Dây thép nói 95 mà đặt.

Làm kỷ-càng lắm, có tay thợ chuyên-môn ở các xưởng kỹ nghệ khéo bên Pháp quốc mới mướn riêng công việc làm.

CÁC NHÀ CHO MƯỢN XE KÉO NÊU MUỐN CẦN KIỆM THÌ NÊN DÙNG MỘT THỨ VỎ XE-KÉO

BERGOUGNAN

MÀ THÔI

Dùng thứ VỎ XE của tôi rồi Chư-tôn mới thấy rõ rằng nó TỐT HƠN các thứ VỎ XE hiệu khác

CÓ MUA THÌ XIN GỞI THƯ CHO:

La Maison L. DESMARQUOY & Cie

61, Rue Pellerin, SAIGON.

Ở đó cũng có bán VỎ XE-HƠI, VỎ XE-MÁY, XE MÁY-HƠI và Bandages dây đề cho XE HƠI CHỞ ĐỒ.

CÁC MÓN HÀNG HÓA CỦA BỔN-HIỆU ĐỀU LÀ CỦA LANGSA LÀM VÀ THỨ THIỆT TỐT.

NHÀ CHỤP HÌNH

PHOTO STUDIO

mới lắp đặng nhiều cái máy chụp hình hiệu: GAUMONT, RICHARD, LEROY, MONOBLOC, KOAKN.

Một mình hãng nầy thay mặt ở tại Đông-pháp cho Goerg, Fournier, Simon, Beny, Thagee, Francevillle, Bellieni, Noel, Courvoisier, Bristatlos, vân vân. Các thứ Celluloses Planchon, vân vân.

Máy chụp hình từ 2$ 95.

Đồ phụ-tùng cần dùng đủ từ 5 .90

Ông dòm đồ coi hải và ở xem cảnh đông của FOURNIER.

PHOTO STUDIO

gần nhà hàng Continental.

SAIGON.

Nguyễn-văn-Chức

50, 52 Rue des Marins, CHOLON

Lãnh làm nhà máy xay lúa đủ các thứ kiểu theo kim thời, có thợ rập máy thiện nghệ, hoa đồ chỉ giảm không ăn tiền. Bán đủ đồ phụ tùng cho nhà máy xay lúa.

MOTOCYCLISTES — CYCLISTES

ĐẶNG-CÔNG-HẬN và Công Ty

nhà số 244, đường Lefèvre, SAIGON

BẰNG SỈ VÀ BÁN LẺ

Các đồ phụ tùng xe máy đẹp mà xe máy đều võ và ruột xe máy hiệu WOLBER, VỎ và ruột xe máy hiệu DUNLOP (bánh 600 và 650 á talon).

Đèn khí đá cho xe máy đều có dynamo và bình nước mạnh.

Sinh nhiều khí đá để chạy xe máy đều thoa-teilles Magondeaux).

Có bán xe máy đầu mới và cũ hiệu:

B. S. A. 4 1/2 H. P., 3 vitesses avec débrayage et mise en marche.

New-Hudson modèle de luxe 1922, 2 1/4 H. P., 2 vitesses avec débrayage et mise en marche.

New-Hudson 2 1/4 H. P., 2 vitesses, mise en marche.

Royal-Enfield 2 1/4 H. P., 2 vitesses avec débrayage et mise en marche.

Alcyon 2 1/2 H. P., 2 vitesses, débrayage et mise en marche.

Gratieux 2 1/2 H. P., 2 vitesses, avec débrayage et mise en marche.

Sửa các thứ xe máy đầu.

Sơn xe máy đủ màu.

GARAGE

Trần-đắt-Nghĩa

CANTHO-VILLE

(COCHINCHINE)

Sửa các thứ máy:

Xe hơi, tàu hơi, máy lửa, xe máy, máy may, máy viết, máy nói, quạt máy, các thứ đồ machen, bi sắt, vân vân.

Lãnh làm sườnnhà và hàng rào sắt.

Công việt làm kỹ lưỡng, mau mà giá rẻ.

Thay một cho hãng BAINIER Saigon.

Thay một cho hãng bôn dầu xăng.

Thay một cho công bảo xe hơi L'ÉTOILE.

Ai muốn mua xe hơi hiệu *Dogde, Citroën, Talbot, Ctric Voisin*, thì hãng sẽ mua lại giảm cho, giá lãnh y theo của hãng BAINIER Saigon.

Đồ phụ tùng xehơi. Bán y giá hãng AUTO-HALL

Lục châu ai muốn hỏi thăm đều chi hãng hãy ăn lập tức.

Cantho, le 22 Février 1923.

LỜI RAO

Kính trình cho hành khách đặng thường :

Kể từ ngày 1er Mars tới có đem xe hơi lớn 23 chỗ ngồi (*Autocar à 23 Places*) đặng chạy qua chạy lại từ Cantho thẳng tuốc Trà-ôn và Rachgia.

Bổn-mới tại Rachgia khởi sự chạy 5 giờ rưỡi tới Cantho . . . . . 10 giờ rưỡi,

kịp chuyến xe thư đi Mythọ; xe thư nầy tới Mythọ kịp chuyến xe lửa đi Saigon 4 giờ chiều.

Chiều tại Cantho khởi sự chạy 12 giờ trưa, đến xe thư Mythọ qua khỏi chạy, tới Rachgia 5 giờ chiều).

Trên xe có 23 chỗ ngồi rộng rải tâm ; có chừa riêng 18 chỗ ngồi hạng nhứt cho phòa biệt viên-quan quới chức cùng đơn bà phòa biệt với đờn ông, khỏi chen lấn nhau bất tiện.

Bi đường cách nầy rất tiện cho Hành-Khách rachgiá đi saigon và saigon đi rachgiá trong một ngày 12 giờ thì tới.

Giá tiền đi từ rachgiá tới cantho hay là đi từ cantho tới rachgiá :

Hạng nhứt..... 3 p. 50

Hạng nhì..... 3 00

Còn mấy chỗ dọc đàng thì tính tiền nhứt các xe khác vậy.

THẦN-ĐẮT-NGHĨA

Kính-cáo.

Rượu mạnh hiệu «DEJEAN» đã thơm mà lại ngọt làm cho những tay thạo rượu đều thảy khen ngợi

Chỉ một mình hãng DENIS FRÈRES *có trữ mà thôi.*

PHARMACIE PRINCIPALE

Tiệm thuốc Tây nầy dọn đẹp theo cách Văn-minh và lớn hơn hết trong Đông-Pháp nầy, lập ra từ năm 1856

Hồi trước của ông HOLBÉ và RENOUX nay ông SOLIRÈNE nhứt hạng bào-chế sư kê nghiệp

Ở Saigon ngang nhà hát tây. Bán đủ thứ thuốc tây, tốt thượng hạng và giá lại rẻ. Lục-châu chư quân tử có cần dùng thuốc tây xin hãy viết thơ cho tiệm thuốc nầy mà mua, thì sẽ được vừa lòng.

Cuốn DƯỢC-TÁNH LƯỢC BIÊN đã xuất bản rồi, ai muốn xin, thì viết thơ cho ông L. SOLIRÈNE, ngài sẽ gởi cho không

TIỆM BÁN VÀNG TÂY

HIỆU

CON RỒNG VÀNG

SOCIÉTÉ ANONYME BIJOUTERIE PARISIENNE

Ông GIUNTOLI, *Chủ-nhơn ở tại đường Catinat*
môn bài số 135 và 143, gần bên Pháp-Việt Khách-lầu
(Grand Hôtel de France)

Ét — anh thấy không?

Làm cái gì hai con vịt nó giành vít chi coi chớp nhán đi vậy?

Ah há — nó giành sợi dây chuyền nhận hột xoàn chớ gì; chắc ai mua tại Hãng ông GIUNTOLI, ở đường Catinat rồi làm mất đó chớ gì.

Hãng ông GIUNTOLI, hiệu con RỒNG VÀNG, có bán dây chuyền nhận hột xoàn nữa sao?

Chớt cha — em không nghe danh tiếng sao? Thiếu gì cà-rá bọc tại bằng vàng, bằng platine nhận hột xoàn, đủ thứ đủ kiểu.

Nói vậy hai anh em mình lại đó mua chơi! Ở qua cũng nói lại đó mua đi nữ trang cho vợ đeo tết, vì qua nghe nói lóng nầy bán rẻ lắm.

XE MÁY ĐẠP CỦA HÃNG *L. CAFFORT*

HIỆU « **ALCYON** »

ĐUA ĂN HẠNG NHỨT

Hôm bữa khai trương Trường đua xe máy đạp tại Saigon, bên phía mấy người Langsa đua lãnh phần thưởng của quan Toàn-quyền ban thì *M. Le STUNFF* ngồi xe máy đạp hiệu ALCYON ăn hạng nhứt.

Còn bên phía mấy người Annam đua lãnh phần thưởng khai trường thì *M. Trần-văn-THINH* hạng nhứt, *M. Trần-văn-CHÁNH* hạng nhì, hai vị ấy cũng ngồi xe máy đạp hiệu ALCYON

L. CAFFORT.

N° 32, 34, 36, Rue Catinat. — SAIGON

Đoàn thiên tiểu-thuyết

Gia-đình giáo-dục — *(Tiếp theo)*

Thế là hai cậu đi học Saigon một năm chẳn-chỏi, khi về nó nhiễu người đến thăm-cậu nầy khoe thước áo quần cách ăn mặc gọn gàng xinh ra làm sao, cậu nọ trết cách cho bảo, người phương phỉ tối ra thì nói để cho người nông biết một phen du học lịch-duyệt của các cậu. Người nghe đâu bưng miệng mà cười, hai cậu vẫn cứ các-đàm như thường, lại nói rằng người ta ở trong xứ ấy sang trọng lắm, xài bạc như nước, có phải như người mình coi đồng tiền như cái nong cái nia đâu; nói như thế thì nghe cũng chán ngán thay, thật là vô liêm sỉ quá lắm, hai tiếp đến tin cậu cả Y trong kinh đánh bạc thua hết gia-tài công-nghiệp của cha mẹ để lại, không còn một vật gì là cái dầu với tí-tí. Khi trước hai đứa hả nghe thơ cậu Mỏ-quan nói, thì cũng đã viết giấy quở trách hai ba lần; nhưng ngặt vì cậu quá yêu một người gái giang-hồ mà có ta bỏ tình ra chơi các thứ tiền nhiều như là: kim tài, bài xạo, cờ, tam-cúc, bầy nhiêu món nữa chi mua tiêu tan nát cái gia sản ấy trong một năm trời, như trận gió như đám mây vụt có vụt không, biến huyền rất là ghê gớm, trong nhà đồ vật đã sạch sành sanh, thầm chí hai cô thợ-đường của hai ông ba cũng khiến ra cửa mọ, thế là hết đường ăn nói. Song cũng chưa thấm mấy bằng hồi bà Cả-Long đã cho lão về nhà, tức-tối trong chốn quyền đây xem thật khuya khó nhọc lo kỷ cương làm sao, mà cết dây oan nghiệt nó vẫn còn lẻo đẻo theo khuấy rối mãi chưa thôi. Một hôm bà thuế họ gởi cho ông một số hơn 700 đồng ông đã nghĩ thầm con cái nhà phòng dăng không ra gì, bầy giờ cất đất cũng không tiện cả, đến cạnh ba ông mới đem ra vườn đào một lỗ bên cạnh bụi chuối mà chôn đi, lại cẩm cụi khiêm đá vun mà lấp lên trên để cho ai thấy cũng khỏi ngờ. Nào hay đâu cậu Y đã dòm thấy lỗ tường, ông vào ngã trước cậu bước ngã sau, thâu hết số bạc ấy rồi lên xe cất mất. Sáng ra làm dấu ra thấm dấu lại thì thấy cớ sự như vậy bèn khóc ôn lên ngất người đi, bắt tỉnh nhân sự, kêu suốt giờ mới hồi tỉnh lại, hỏi ba người con đi đâu? thời người nhà thưa rằng cậu cả Y đi vắng, nghe đâu như đi lên chuyến xe hỏa hồi 6 giờ sáng vào Tourane rồi, còn ?. Người lại đó mà thôi. Mỏ-ông giận quá, vác một con giao tu thật to đuổi theo hà vộ và hai người con mà chém giết lăng giăng chạy đến cửa chợ, thì ông lại ngã ra ngất đi

Thảm ôi! Cái cảnh gia đình của Mỏ-ông trông rất đau đớn lạ thường, ông hà phải không có công nuôi dạy, nhưng nuôi dạy không nhằm phép, thì công thiệt hại như không vậy. Sách có câu: « Giáo tử hữu phương », những người làm cha mẹ nên lấy đó mà làm gương.

Đam-Phương sư-nữ (Huế)

LỜI RAO

Vì muốn tính sổ sách bạ giá các món hóa vật 4%.

T. MORI Bazar Japonais,
17, rue Filippini SAIGON.

PHOTOGRAPHIE ARTISTIQUE ET INDUSTRIELLE

Opérateurs sortant des Ier Maisons de Paris

KHÁNH-KY & Cie

THỢ CHỤP HÌNH ANNAM KHÉO NHỨT

54, Boulevard Bonnard, 54 — SAIGON

Téléphone N° 410

TRAVAUX D'AMATEURS

PORTRAITS EN TOUS GENRES

Pose par tous les jours à l'atelier et domicile

PHOTOGRAPHIES SUR ÉMAUX

Portraits dominés à l'encre de Chine sur papier Bristol

TRAVAUX D'ART

CHARBON AQUARELLE GÉLATINO

Retouches artistiques très soignées

CÁO BẠCH

Kính cùng Lục-châu quới khách rõ; nay tôi mới lập một tiệm bán đồ đồ phụ tùng xe máy và nay tôi có lập thêm tại đường Mayer số 30 bis, bán đồ thợ rượu Tây và đồ Conserves Alimentaires nếu giá rẻ, xin gởi kỳ càng, xin quới khách có lòng giúp đỡ cùng mình lấy thảo hết hạng muốn mua món chi hoặc là ít nhiều xin viết thơ lại tiệm tôi *179, Rue Paul Blanchy*, tôi sẽ lãnh tòng tiếp đáp.

Mme HUA-THỊ-TÒNG
Cycles & Accessoires
179, Rue Paul Blanchy,
SAIGON

Nguyễn-văn-Búp

(THỢ KHẮN DEN)

Propriétaire du Salé-Âm à Binh-nhâm

LÃI-THIÊU

Cả làm khăn bông, Bombay và Tuồi, tùa đủ kiểu, kim-thời, có kiểu cập-tóc mang kết đính lại-thêu như mùa vậy, thứ thêu phải đo si, bằng muốn vẫn thì khắt đáo. Còn muốn đay mông tây ý muốn tới *A lớn* à lớp thôi.

Bombay bông, cùng Nhiều tùa Bombay bông Quí tộc mùa sắp phải tới chậm, song phải gởi Mandat trước cho tiện bởi tôi ở gần Poste Lãi-thiêu không có mướn thợ bồi giao ngân, nếu muốn gởi Contre-Remboursement phải đến Poste Thudaumot và sẽ phí nhiều xin quí ông rõ. Cần kính gởi thơ thương nghị cùng tôi.

Kính-cáo.

CHỤP HÌNH NGHỀ

GIẤY THUẾ THÂN

CHỤP RA LỚN

LÀM KHUÔN

CÓ BÁN:

Máy chụp hình, kiếng, giấy, révélateurs, đồ tạp dụng, khuôn, tăng máy chụp hình, muốn, ly có khứa thước tắt, thao v.v.

Giá rẻ hơn các chỗ khác

BÁN TẠI: **PHOTO-NADAL**

118-120 đường Catinat

LÀM VÀ BÁN ĐỒ THÊU

Làm những đồ: Quang, bôn, tang tế; đồ thờ trong đình: Tàng, điếm, tiền-bàn và làm đồ theo trong bạn-hát: Giáp, mãng tàng, cờ, mãng vân vân. Những món đồ tôi làm đây, hoặc nỉ, hoặc kiếm tiền, đồ mâu, dầu phơi, dầu giữ cũng không phải mùa. Đồ tôi bán thiệt giá, không nói lời không nói lời, xin đừng trả cao quí khách khỏi thất công rẻ.

Ở Chợ-lớn cũng có tiệm Hiệp-Tân số 82, đường Canton song tôi muốn cho tiện đường cho quí khách, nên lập thêm một tiệm nữa ở đường Espagne số 176 Saigon, bên tay trái thì Cửu-long khách-sạng, bên tay mặt thì Lục-tỉnh khách-sạng, hiệu tiệm tôi là Quảng-phú-Hòa kinh dinh.

LA PLUS VASTE ET LA MIEUX ORGANISÉE DE L'INDOCHINE

PANSEMENTS — LABORATOIRE — SPÉCIALITÉS — PRODUITS CHIMIQUES — PHOTOGRAPHIE — BROSSERIE — PARFUMERIE — HERBORISTERIE — ACCESSOIRES — BANDAGES

L. SOLIRÈNE
PHARMACIE PRINCIPALE
FONDÉE en 1865
SAIGON

SON DE PREMIER ORDRE

CHUYỆN ARAP

CHUYỆN MỘT NGÀN LẺ MỘT NGÀY

(Tiếp theo)

Dầu cho tính một việc gì, thì ti nữa cũng phải biết trước rằng mình vào rẻo nào cho phải chỗ và rồi phải làm sao mà ra cho tiện, đặng khỏi luống công mình làm, khỏi mạo hiểm liều tánh mạng là cái người trên thế gian nầy, ai cũng phải sợ và tiếc cho mình. Chàng hãy nghe một lời vì của tiền hiền đây mà xét suy lại cho chính chắn: « Dầu chỗ « nào mình phải xông vào, thì trước « phải đò chỗ cho rõ ràng vàng rồi sẽ « để chơn vào mà bước tới, và phải « coi chỗ mình bước ra có vừa, ít « nữa là chơn lọt thân mình chăng?»

Còn một điều nữa là chẳng nên một thấm đá hoặc là để mà giả ngộ chơi, hoặc là để gạt đứa khùm thum lếu; hoặc là nước dưới kinh chẳng mạnh lắm, không thể gì lội bằng ngang qua cho được, hoặc là không làm sao mà qua thấu được phía bờ bên kia. Thoắn như qua tới bờ bên kia được thì con sư-tử hằng đá nặng lắm, không tài gì mà dở nó lên khỏi mặt đất cho được. Thôi, cho dở con sư-tử lên được đi, mà rồi trong một hơi, vác nó lên thấu chót núi đặng hay sao? Nói rứt một hồi thì chàng rõ thấy điều khó nhọc biết là bao nhiêu. Phần tôi, tôi nói thiệt với chàng rằng chẳng hề tôi chịu dính dấp với chàng về điều nguy hiểm rứt phí lý đó. Vì tính bạn tác, cùng nhau cực kể mà đi tới đây, thì tôi duy có xin chàng hãy bỏ đi, đừng tính tới về điều mạo hiểm đó nữa.»

Chàng Sa-lem khuyên lơn và giẫn giải dữn hơn sự thiệt nhiều lẫm, mà chàng Ga-nem nằn nì không chịu nghe theo. Chàng lại nói: Tôi không nghe theo chàng đâu, và tôi đã quyết nhứt rồi, không chi dời lòng tôi cho được. Tôi vẫn biết rằng chàng bỏ tôi chớ không chịu theo tôi mà làm việc nầy, tôi biết rằng chàng cũng không vui về mà thấy tôi làm việc nầy. Dầu vậy, tôi xin chàng hãy lại gần mà dòm chừng tôi và cầu nguyện giùm cho tôi làm đặng xong việc. Chàng hãy để cho tôi nhắc lại cho chàng nghe lời hiền-thánh có nói rằng: « Ta biết người là người tánh không « ưa uống rượu, mà người không lẽ « lỉ hầm cho đến đỗi không đến và « không vào quán rượu mà coi bợm « rượu trong tay vẫn bưng ly rượu.»

Chàng Sa-lem thấy chàng Ga-nem quyết ý lắm, không thể gì cản ngăn cho được, chàng bèn nói rằng: « Nghe những lời chàng nói nẫy giờ đó thì chàng không có chút gì chịu nghe theo tôi, chàng duy quyết nhứt về việc chàng tính, là việc không có thấy chi là ích lợi hết. Tôi thấy vậy thì tôi cũng không lẽ nói lẫm mà ép chàng, và cái việc không lợp ý tôi như vậy, tôi cũng không muốn để mất trông vào làm chi. Thôi, thì chàng hãy làm theo như ý chàng muốn, còn tôi, tôi phải đi cho xa, cho khuất mắt cái đều nó không thích cho tôi. Chàng Sa-lem nói rồi, thì giã từ chàng Ga-nem, rồi mang hành lý của mình mà đi thẳng một nước.

Chàng Sa-lem đi rồi, Ga-nem còn lại có một mình, nên tính lại việc chàng, rồi lại gần mé kinh và nói: «Ta phải lận xuống biển nầy, nhứt thì chết, nhứt thì lấy đặng ngọc báu cho phỉ lòng ta ước vọng.» Chàng nói như vậy rồi thì nhảy ùn xuống kinh, sâu lẫm và nước chảy mạnh lẫm; mà bởi lòng chàng gắn vô, nên rằng qua được tới mé bờ bên kia. Chàng ráng sức ra, vác con sư-tử đá lên vai, mà trèo lên núi, đường đi gay go hiểm trở, mà rất may cho chàng, là bởi muốn lẫm, nên ráng mà làm đặng, chàng vác con sư-tử lên tới núi rồi chàng để xuống đất.

CXII

Chàng Ga-nem đứng trên chót núi thấy nơi chơn núi phía bên kia có một kinh thành nhỏ, rất phồn thạnh, nhà cất giăng giăng đẹp đẽ vô cùng, cũng có vườn tược nữa, đứng trên núi dòm xuống lấy làm ngoạn mục. Khi chàng đương ngó xuống chỗ đó mà coi chơi, thình lình con sư-tử bằng đá của chàng mới vác lên đó, vùng hết lên một tiếng rất lớn làm cho cả núi phải rung rinh và tiếng dội ra nghe xa lẫm.

Tiếng ấy dưới kinh thành nhà người người đều nghe rõ, nên ra khải nhà rồi hiệp đoàn với nhau rồi đông mà lên núi, làm cho chàng Ganem, vừa mới lấy làm lạ cho con sư-tử đá mà biết hét, rồi cũng lấy làm lạ hơn nữa mà thấy thiên-hạ hiệp nhau kéo lên trên chót núi chỗ chàng đương đứng. Khi lên gần tới thì những người có tuổi tác hơn và những người sang trọng hơn bước lên ra phía trước mà chào chàng Ga-nêm cách rất kính thành và chúc cho chàng đặng đều may mão. Kẻ dưng cho chàng một con ngựa rất tốt, kiểu khẩn hẩn hòi.

(Sau sẽ tiếp theo).

HỘI NHÀ-MÁY-XAY-LÚA VIỄN-ĐÔNG

(Rizeries d'Extrême-Orient)

Hội nặt danh vòn hûn 25 triệu quan tiền Langsa đều đóng tại số
Ở tại **SAIGON**, *đường* **Belgique**, *môn bài số 15. — Nhà máy xay và kho chứa ở tại* **CHOLON**

GỞ PHÒNG VIỆC RIÊNG LO VỀ CHUYỆN LÚA

MUA LÚA VÀ LÃNH BÁN LÚA — GIỮM TIỀN LÚA VÀ THẾ LÚA — CHỞ LÚA — LÃNH LÚA GỞI KHO

Trước khi bán lúa, xin hỏi hèn hiệu; nếu vị điều-chỉ nào mắc đi không đặng thì viết thơ cho hèn hiệu, hèn-hiệu sẽ đến viếng mà bàn luận. — *MUỐN HỎI CHI THÌ HỎN-HIỆU SẴN LÒNG CẮT NGHĨA CHO BẾT.*

Phòng việc: *ở tại đường Belgique, môn bài số 15.*

CÓ ĐẶT HÃNG NGÀNH TẠI CẦNTHƠ — Và có lập chành mua lúa nơi các chỗ thị tứ

SAIGON. — IMP. DE L'UNION — TIRAGE : 3.500 EXEMPLAIRES — L'Administrateur Gérant : NGUYỄN-VĂN-CỦA

Tirage (3245) exemplaires
le 26-3-1923